

23

2ER

ΙΓΝΑΤΙΟΣ ΡΟΣΑΣ

Ο ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΣ ΦΡΑΓΚΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΑΝΔΡΟΥ

1670—1710

ΥΠΟ

ΠΕΡΙΚΛΕΟΥΣ Γ. ΖΕΡΛΕΝΤΟΥ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Handwritten signature and blue stamp. The stamp contains the text: "ΙΩΑΝΝΗΣ Κ. ΘΥΧΑΣ", "ΕΠΙΣΤΗΤΗΣ", "ΕΡΜΟΠΟΛΕΙ", and "ΤΥΠΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΥ Γ. ΦΡΕΡΗ".

1924

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΙΓΝΑΤΙΟΣ ΡΟΣΑΣ

Ο ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΣ ΦΡΑΓΚΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΑΝΔΡΟΥ

1670—1710

ΥΠΟ

ΠΕΡΙΚΛΕΟΥΣ Γ. ΖΕΡΛΕΝΤΟΥ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΕΝ ΕΡΜΟΥΠΟΛΕΙ
ΤΥΠΟΙΣ ΝΙΚΟΛΑΟΥ Γ. ΦΡΕΡΗ

1924

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ἰγνάτιος Ρόσας
ὁ τελευταῖος Φράγκος ἐπίσκοπος Ἀνδρου.
1670—1710.

Ὁ Μιχαὴλ Λέκιεν καταλέγων ἐν τοῖς Ἑλλησιν ἱεράρχαις Ἀνδρου τὸν Ἰγνάτιον Ρόσαν σημειοῦται περὶ αὐτοῦ τάδε: «*Innocentio papa XI Ignatium Rocha Romæ in collegio Græcorum sacris literis eruditus Andri episcopus est designatus. Urban Cerri de Romanæ eccles. per universum orbem statum*»¹ ἀλλὰ ὁ Ἰγνάτιος οὔτε ἐδιδάχθη ἐν τῷ ἐν Ρώμῃ ἐλληνικῷ δῆθεν κολλεγίῳ, οὔτε Ἑλλήν ἀρχιεπίσκοπος Ἀνδρου ἐγένετο. Ὁ Ἰγνάτιος ἐδιδάχθη ἐν τῷ ἐν Ρώμῃ κολλεγίῳ τῆς προπαγάνδας καὶ ἐγένετο Φράγκος ἐπίσκοπος Ἀνδρου κατὰ σημείωμα τόδε: «*Andro è un' isola che gira 105 miglia vicino a Negroponte, vi sono pochi catholici; e l'anno passato (1670) ne fu dalla congregatione eletto vescovo don Ignatio Rosa, già alunno di questo collegio; ma appena arrivato là, ha cominciato a dolersi non potersi vivere, e che non gli basta la provvisione di scudi 60 annui assegnatili dalla congregatione; onde si attende la relatione del visitatore per provvederlo, tanto più che hultimamente si è havuto avviso che sia stato fatto schiavo da' corsari di Barbaria, e liberato con molti denari*».²

Ὁ Ἰγνάτιος Ρόσας, ἀνὴρ Νάξιος, ἐδιδάχθη, ὡς προείπον, ἐν τῷ ἐν Ρώμῃ κολλεγίῳ τῆς προπαγάνδας καὶ ὑπὸ τοῦ πάπα Ἰννοκεντίου τοῦ ἐνδεκάτου ἔτει 1670 προήχθη εἰς τὴν φραγκικὴν ἐπισκοπὴν Ἀνδρου, ἧς ἐγένετο ὁ τελευταῖος ἱεράρχης. Ὁ

1. Michaelis Le Quien Oriens christianus in quator patriarchatus digestus, (Parisiis, 1740, in f°), tom. II, col. 944. Το βιβλίον τοῦ «Urban Cerri De Romanæ eccles. per universum orbem statum», ἐξ οὗ ὁ Λέκιεν διηγείται τὰ κατὰ τὸν Ἰγνάτιον Ρόσαν οὐδαμῶς εἶδον.

2. Relatione dello stato della missione nella Grecia,

Ἰωσήφ Τουρνεφόρτιος ἐγνώρισε τὸν Ἰγνάτιον κατὰ τὴν ἀνά τὰς νήσους ὁδοιπορίαν αὐτοῦ ἔτει 1700, σημειοῦται δὲ ὅτι ὁ Ἰγνάτιος ἦν ἀνὴρ πνευματώδης, ἐν ᾧ δὲ μετέβαινέ ποτε ἀπὸ Ἀνδρου εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ Νάξον μετὰ τῶν ἱερῶν αὐτοῦ συνελήφθη ὑπὸ πειρατῶν Τούρκων, ἐληστεύθη, ἐδάρη καὶ καθήρχθη ἐν γαλλέρα, ἡλευθερώθη δὲ ἀφοῦ ἀπότισε πεντακόσια γρόσια, ἡ πρόσοδος αὐτοῦ, ἀνὰ πᾶν ἔτος, ἦν τριακόσια γρόσια,¹ ἐξ ὧν τὰ ἐξήκοντα ἀπέτιεν ἡ προπαγάνδα. Ὁ Τουρνεφόρτιος καίτοι ἔμαθεν ἐν Ἀνδρῶν τὰ κατὰ τὸν Ἰγνάτιον οὐδὲν ὁμῶς σημειοῦται περὶ αὐτοῦ.

Ἐτει 1678, μηνὸς Ἰανουαρίου τετάρτῃ, ὁ Ἰγνάτιος Ρόσας ἢ Τριαντάφυλλος, ὡς καλεῖται ἐν τῷ βιβλίῳ τῶν καπουκίνων, ἐξ Ἀνδρου μετέβη εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ Νάξον καὶ τὴν ἐνάτην τοῦ αὐτοῦ μηνὸς συμμετέσχεν εἰς τὴν ἑορτὴν τῆς ἀγίας ὥρεας.² Ὁ Ἰγνάτιος διεφέρετο ἐν Ἀνδρῶν μετὰ τῶν ἐν τῇ νήσῳ μοναχῶν καπουκίνων διαμρισθητῶν τὸν οἶκον, καὶ τὸν κήπον τὸν ἀγήκοντα τοῖς καπουκίνοις, ἐπέτυχε δὲ παρὰ τοῦ ναυάρχου τῶν Βενετῶν Ἀντωνίου Ζένου τὴν ἐκδοσὶν διαταχτικοῦ γράμματος δι' οὗ ἐβεβαιοῦντο αὐτῷ τὰ ἀμφισβητούμενα, τούτου ἕνεκα ἔτει 1695 οἱ ἐν Ἀνδρῶν καπουκίνοι ἀπέστειλαν εἰς τὸν ἐν Χίῳ παραμένοντα τότε ναύαρχον τῶν Βενετῶν Ἀντωνιον Ζένον τὸν μοναχὸν Πολύκαρπον περὶ τῆς ἀποστελῆς ταύτης ἐν τῷ βιβλίῳ τῶν ἐν Νάξῳ μοναχῶν καπουκίνων σημειοῦται τόδε: «Πολύκαρπος ὁ ἐξ Ἀββεβίλης ἀφίκετο ἐξ Ἀνδρου διὰ τὰ συμφέροντα τοῦ ἐν τῇ νήσῳ μοναστηρίου, ἐν ᾗ οἱ καπουκίνοι ἐδιώκοντο ὑπὸ τοῦ ἐπισκόπου Ἰγνατίου Ρόσα, ὃς ἐπέτυχεν κρύφα διαταγὴν τοῦ ναυάρχου κατ' αὐτῶν, οὗ ἕνεκα ὁ ρηθεὶς Πολύκαρπος ἀφίκετο εἰς Χίον πρὸς ἀκύρωσιν τῆς διαταγῆς»³ ἀλλὰ καὶ ὅτε ὁ Ἰγνάτιος ἀπώλεσε τὸν ἐπισκο-

1. Joseph Pitton de Tournefort Relation d'un voyage du Levant (Amsterdam, 1718, in 8°), tom. I, p. 114.

2. Ἱστορικὰ σημειώματα ἐκ τοῦ βιβλίου τῶν ἐν Νάξῳ καπουκίνων, (ἐν Ἑρμοπόλει, 1922, εἰς 8ον), σελ. 93.

3. Ἱστορικὰ σημειώματα ἐκ τοῦ βιβλίου τῶν ἐν Νάξῳ καπουκίνων, σελ. 105—106.

πικόν θρόνον τῆς Ἀνδρου ἐξηκολούθη ἀμφισβητῶν τόν τε οἶκον καί τόν κῆπον τῶν ἐν Ἀνδρῶ καπουκίνων, ἀλλά οὗτοι διὰ τῆς ἐν Ρώμῃ προπαγάνδας ἀνεκτήσαντο τὰ αὐτοῖς ἀνήκοντα, ἡναγκάσθη δὲ ὁ Ἰγνάτιος ἔτει 1709, μηνὸς ἰανουαρίου δεκάτῃ, νὰ παραιτήσῃται τὰς ἀντιποιήσεις αὐτοῦ· ἀνέκτησαν μὲν οἱ καπουκίνοι τὰ αὐτοῖς ἀνήκοντα, ἀλλὰ παλίμβουλοι γειόμενοι ἐβεβαίωσαντο ὅτι τὰ κατὰ τῶν καπουκίνων ὑπὸ τοῦ Ἰγνατίου διαπραχθέντα ἦσαν συκοφανταίαι καὶ ψεύδη.

Ὁ Ἰγνάτιος ἔτει 1700 ἐπορεύθη εἰς Βενετιάν ὅπως ἐπιτύχῃ τὴν προαγωγὴν αὐτοῦ εἰς τὴν ἀρχιεπισκοπὴν Νάξου καὶ Πάρου, ἧς ὁ ἀρχιεπίσκοπος Πέτρος Μάρτυρ Ἰουστινιανὸς ἐγκατέλειπε τὸν θρόνον μετὰ τὴν κατάληψιν τῆς Χίου ὑπὸ τῶν Βενετῶν καὶ κατέφυγεν εἰς Τήνον, ἧς ἐγένετο ἱεράρχης, ἀλλὰ εἰς τὸν ἀρχιεπισκοπικὸν θρόνον τῆς Νάξου καὶ Πάρου προήχθη ὁ ἐπίσκοπος Σύρας Ἀντώνιος Ἰουστινιανός,¹ ὃς, ἔτει 1702 μηνὸς αὐγούστου τετάρτῃ ἐγένετο τοποτηρητὴς τῆς σχολαστάσης ἐπισκοπῆς Ἀνδρου.² Ὁ Ἰγνάτιος σχολάζουσας τῆς ἐπισκοπῆς Σύρας ἐγένετο ἐπιστολικὸς βικαρίος ἀπὸ τοῦ ἔτους 1680, μηνὸς δεκεμβρίου ἐννέα καὶ δεκάτῃ, μέχρι τοῦ ἔτους 1687, μηνὸς φεβρουαρίου ἑπτὰ καὶ δεκάτῃ ὡφείλε δὲ νὰ διοικήσῃ τὴν ἐπισκοπὴν Σύρας κατὰ τὰς δοθείσας αὐτῷ ἐγγράφους διαταγὰς· ὁ Ἰγνάτιος ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὥκει ἐν Σύρᾳ, μετέβαινεν δὲ εἰς Ἀνδρον μόνον πρὸς εἰσπραξίν τῶν προσόδων τῆς ἐπισκοπῆς αὐτοῦ· ἐπὶ τοῦ ὑπερθύρου τοῦ ἐν τῇ πόλει Σύρας ναοῦ τοῦ γενεσίου τῆς Παναγίας ἐπικαλουμένης «Κιουρᾶς τοῦ Κάρλου» κειμένης ἐν τῷ τμήματι τῆς πόλεως τῷ καλουμένῳ Σκαλί κεῖται ἐγκεχαραγμένη ἐπιγραφὴ ἥδε:

ILLVS AC RVS D.D. IGNATIVS

ROSA EP[ISC]O[PVS]

HAC DIVAE MARIAE
ANNO D[OMINI] MDCLXXXVI

ANDR[ENSIS]
AEDEMAEDIFIC[ATIV]

1. Ἱστορικὰ σημειώματα ἐκ τοῦ βιβλίου τῶν ἐν Νάξῳ καπουκίνων, σελ. 108.

2. Μιχαὴλ Ἰακώβου Μαρκόπουλι Οἱ καπουκίνοι ἐν Νάξῳ, ἐν Ἀρμονίᾳ, (ἐν Ἀθήναις, 1895, εἰς φύλλ.), ἔτει Α', σελ. 109—111.

Ὡς ἀποστολικὸς βικάριος τῆς φραγκικῆς ἐπισκοπῆς Σύρας ἐξέδωτο γράμμα ἀφοριστικὸν κατὰ τῶν παρανόμως βιούντων Μάρκου Δακρότζε καὶ Βιολέττας Πασχάλε.¹

Κατὰ τοὺς χρόνους αὐτοὺς ὁ Ἰγνάτιος περιεπλάκη μετὰ τῶν ἐν Σύρα μοναχῶν καπουκίνων, οὗ ἕνεκα ἐποιήσατο τὸν ναὸν αὐτῶν ἀργόν, ἀφώρισεν αὐτοὺς καὶ τοὺς ἐκκλησιαζομένους ἐν τῷ ναῷ αὐτῶν καὶ τοὺς γονεῖς τοὺς ἀποστέλλοντας τὰ τέκνα αὐτῶν εἰς τὸ σχολεῖον αὐτῶν· ἀλλὰ οἱ καπουκίνοι περιφρονήσαντες πάντα ταῦτα παρήκουσαν τὰς διαταγὰς τοῦ ἱεράρχου, ὥστε ἐξηνάγκασαν αὐτὸν τὸν μὲν μοναχὸν Μαρτζιάλε (*Merciale d'Amiens*) μισιονάριον ἀποστολικὸν καὶ πρῶην ἡγούμενον τῶν καπουκίνων νὰ ραπίσῃ διὰ τῶν τζάφω² αὐτοῦ, τὸν δὲ μοναχὸν Λαυρέντιον ἡγούμενον τῶν ἐν Σύρα καπουκίνων (1687—1688) νὰ ραπίσῃ αὐτῇ χειρὶ καὶ τὸν μοναχὸν Χερουβείμ (*Cherubin de Compiègne*), ὡς αὐθαδέστερον νὰ ραπίσῃ αὐτὸς τε καὶ οἱ τζάφοι αὐτοῦ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, ποιήσωσι δ' αὐτὸν αἱματόφυρτον· ἀλλὰ οἱ μοναχοὶ καὶ πάλιν ἀντέστησαν καὶ διὰ γράμμα³τος πρὸς τοὺς Συρίους κατήγγειλαν τὰ κατ' αὐτῶν διαπραχθέντα ὑπὸ τοῦ Ἰγνατίου ὡς ἄδικοι καὶ αὐθαίρετα ἐριδόμενοι εἰς τὰς ὑπὲρ αὐτῶν παπικὰς βούλλας, τὰς ὑπὲρ αὐτῶν προνομίας καὶ διατάξεις τοῦ πάπα Ἰννοκεντίου τοῦ ἐνδεκάτου παρέχοντος αὐτοῖς νὰ διδάσκωσιν ἐν τοῖς ναοῖς καὶ τῷ σχολείῳ αὐτῶν, νὰ ἐξομολογῶσι, νὰ ἐπισκέπτωνται τοὺς ἀσθενεῖς καὶ νὰ παρέχωσι τὰς πνευματικὰς καὶ σωματικὰς αὐτῶν βοηθείας εἰς τοὺς Συρίους, ἀποφαίνονται δὲ διὰ τοῦ εἰρημένου γράμματος ὅτι, πᾶν ὅ τι διεπράξατο κατ' αὐτῶν ὁ Ἰγνάτιος κατέστη ἀφ' ἑαυτοῦ ἀργὸς πάσης ἱεροπραξίας καὶ ἀφ' ἑαυτοῦ ἀφωρισμένος, προέτρεπον δὲ τοὺς Συρίους νὰ μὴ ὑπακούωσι τὰ ὑπ' αὐτοῦ ἐντελλόμενα ὡς ἀνυποτάκτου καὶ σχισματικοῦ καὶ καλοῦντος ἑαυτὸν πᾶπαν τῆς Σύρας.

1. Πατρίς ἐφημερίς πολιτικὴ καὶ ἐμπορικὴ, (ἐν Ἑρμουπόλει, 1904, εἰς φύλλ.). ἔτε: ΛΘ, ἀριθ. 1982.

2. Ἀγνωστὸς λέξις ἐμοί, εἶναι οἱ νῦν μπράβοι.

Τὰ κατὰ τῶν καπουκίνων ἔκτροπα γεγονότα διεπράξατο ὁ Ἰγνατίος κατὰ παρακολούθημα τῆς ἐκτροπῆς καὶ σκανδαλώδους διαγωγῆς τῶν μοναχῶν κατὰ διήγησιν τοῦ Φράγκου ἐπισκόπου Σύρας, ὡς ἀποστολικοῦ ἐπισκέπτου Ἀντωνίου Ἰουστινιανοῦ, πρὸς τὴν προπαγάνδα, διηγείται δὲ τάδε: «καὶ ἐπειδὴ τινες τοῦ τάγματος (τῶν καπουκίνων) ἐκέλευσαν καὶ ἐνέδυσαν ὡς μοναχὰς νεάνιδας τρυφεράς ἡλικίας, μεταδόντες αὐταῖς καὶ τὰ αὐτῶν ὀνόματα, ἐπέτρεψαν αὐταῖς νὰ πλανῶνται ἐλευθέρως ἀνὰ τὸν τούτων ξενῶνα καὶ κῆπον, ἅμα δὲ κατώκισαν δύο ἐξ αὐτῶν ἐν οἰκίᾳ συναφεῖ πρὸς τὸν ξενῶνα αὐτῶν, ἧς τὸ παράθυρον ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὴν αὐλὴν τῶν μοναχῶν, δι' οὗ αὐταὶ καταβιβάζουσι σπυρίδα ὅπως ἐφοδιασθῶσιν ἄρτον, οἶνον καὶ τὰ παρόμοια ἐπὶ σκανδάλῳ τῶν θεωμένων· ἔκριναν ἐπάναγκες νὰ ἐκπέμψω αὐτοῖς διαταγὰς, δι' ὧν ἀπαγορεύω ἅμα τὸ νὰ μετέρχωνται ἔργα προξένων, νὰ ἐχῶσι διαρκῶς ἀνυψωμένας σημαίας ἐπὶ τοῦ αὐτῶν μοναστηρίου, νὰ ἀνατίθενται εἰς ἔργα λαϊκῶν ἀπάρχοντα τῶν μοναχικῶν ἀξιώματι καὶ ἀνδράσιν ἀφιερωμένοις εἰς τὴν θείαν ὑπηρεσίαν καὶ λατρείαν»¹.

Τὰ κατὰ τῶν καπουκίνων γινόμενα ὑπὸ τοῦ Ἰγνατίου ἐγένοντο γνωστὰ τῇ ἐν Ρώμῃ προπαγάνδᾳ, τούτου ἕνεκα ἀφηρέθη αὐτῷ τὸ ἀξίωμα τοῦ ἀποστολικοῦ βικαρίου ἔτει 1687 μηνὸς φεβρουαρίου ἑπτακαιδεκάτῃ, παρὰ τῆς προπαγάνδας, καὶ διετάχθη νὰ μεταβῇ εἰς Ἀνδρόν καὶ νὰ παραμείνῃ ἐν τῇ ἐπισκοπῇ αὐτοῦ μέχρι νεωτέρας διαταγῆς, διὰ δὲ τῶν κατ' αὐτοῦ κατηγοριῶν νὰ ἀπολογηθῇ ἐγγράφως.

Ὁ Ἀντώνιος Ἰουστινιανὸς Φράγκος ἐπίσκοπος Σύρας ἐν τῇ διήγησει αὐτοῦ πρὸς τὴν προπαγάνδα περὶ τῆς ἐν τῇ νήσῳ Ἀνδρῶ φραγκικῆς ἐκκλησίας ἔτει 1700, διηγείται τὰ κατὰ τὴν ἐν Ἀνδρῶ ἀρχιερατείαν τοῦ Ἰγνατίου ὡς ἑξῆς: «πρῶτον ὅτι οὗτος κατέλιπε τὴν ἑαυτοῦ ἐκκλησίαν καὶ διέμενε τὸ πλεῖστον τοῦ ἔτους ἐν Σύρᾳ, ἐξαιρουμένου τοῦ χρό-

1. (Ἀντωνίου Ἰουστινιανοῦ) *Relatione della visita di Sira*, (ms, in f^o), f° 282 286.

νου τῆς συγκομιδῆς ὅπου ἐπορεύετο ὅπως συγκομίση καὶ πωλήσῃ· μεθ' ὃ ἐπανελάμβανε τὰς περιοδείας ἀνὰ διαφόρους νήσους· καὶ τοῦτο ἐγένετο ἀφορμὴ ὅπως περιέλθῃ πολλάκις εἰς αἰχμαλωσίαν· δεύτερον ὅτι οὐδέποτε ἐπεδείξατο ζῆλον καὶ στοργὴν πρὸς τὴν ἑαυτοῦ ἐκκλησίαν, ἣν κατ' οὐδένα τρόπον ἐφρόντιζε νὰ προαγάγῃ· τρίτον ὅτι ἐπὶ τινα ἔτη παρέλειπε νὰ ἀποτίσῃ τοὺς εἰθισμένους φόρους, οὗ ἕνεκα ἡ ἐκκλησία εὖρηται ὑπόλογος τετρακοσίων καὶ ἐπέκεινα ρεαλίων εἰς τοὺς Τούρκους, ὅθεν κινδυνεύουσι καὶ τὰ ἀκίνητα τῆς ἐπισκοπῆς νὰ δημοπρατηθῶσι καὶ ἀπαλλοτριωθῶσι· τέταρτον ὅτι σπανίως εὐρέθη ἐν ἀρμονίᾳ μετὰ τῶν ὑπ' αὐτόν, διότι ἐνῆργει καὶ ὑπεκίνει ταραχὰς πρὸς βλάβην τρίτων· πέμπτον ὅτι ἀπὸ τριάκοντα περίπου ἐτῶν, καθ' ἃ εἶναι ἐπίσκοπος οὐδέποτε ἐτέλεσε χρίσμα, οὐδὲ ἱεροπραξίαν εὐχαριστοῦσαν τοὺς ὑφ' αὐτῷ Φράγκους· ἔκταν ὅτι δὲν ἐτήρει τὴν προσήκουσαν εἰς ἱεράρχην εὐπρέπειαν, ἀλλ' ἐξευτελίζετο φονεύων ζῶα ἄλλοτε τοῦ ἐνὸς καὶ ἄλλοτε τοῦ ἄλλου, ὅσα τυχὼν εὕρισκεν ἐντὸς τῶν αὐτοῦ ἀγρῶν, ἐξ οὗ ἀπέβαλε τὴν περὶ αὐτὸν ἀγαθὴν ὑπόληψιν· ἑβδομον ἐπιρρεπὴς εἰς χειροδικίας ἔτυπτε τοὺς καλλιεργητάς καὶ ἄλλους παντοίας τάξεως, ὅθεν συνέβη ἀγρότης ὅτε εἶδε τὴν γυναῖκα αὐτοῦ δερομένην ἐπετέθη κατ' αὐτοῦ διὰ λίθων, ἀφῆρπασεν ἀπ' αὐτοῦ τὸν πῖλον, καὶ ἠνάγκασεν αὐτὸν νὰ καταφύγῃ εἰς σπήλαιον πρὸς μεγίστην θλιψιν τῶν ἐκεῖ Φράγκων καὶ κατὰ γελων τῶν σχισματικῶν· ὀγδοον ὅτι ἀφῆρσεν ἀπὸ τῆς ἑαυτοῦ ἐκκλησίας καὶ ἐστέρησεν αὐτὴν διάφορα κοσμήματα, δισκοπότῃρα καὶ ἀργυροῦν ἐσταυρωμένον· ἑνατον ὅτι ὅτε εὕρισκετο ἐκεῖ ὁ βενετικὸς στόλος καὶ μελιταῖα πλοῖα, ἐνῆργησε τὴν πρώτην ἱερατικὴν κουράν ἐν τῷ ἄκρῳ τῆς νήσου ὑπὸ τὰ δένδρα εἰς πλείστους Μελιταίους εὐτελοὺς τάξεως, δούς οὕτω ἀφορμὴν εἰς τὸν ἐκ Μελίτης κυβερνήτην νὰ θέσῃ αὐτοὺς εἰς δεσμὰ καὶ νὰ καταγγείλῃ ταῦτα τῷ ναυάρχῳ πρὸς μέγιστον γογγισμὸν σύμπαντος τοῦ στόλου· δέκατον μετέβη εἰς τὰς πολιορκίας Εὐβοίας, Χίου καὶ ἀλλαχόσε, ὅποθεν συνεχόμισε διάφορα λάφυρα καὶ σιδηρᾶ σκευὴ τῶν

Τούρκων, δι' οὗ ἐξέθετο εἰς προφανῇ κίνδυνον ἀπωλείας τὴν ἑαυτοῦ ἐκκλησίαν διὰ προσβολῶν ἐκείνων τῶν βαρβάρων· ἐνδέκατον ὅτι συχνότατα ἀπεδήμει ἀπὸ τῆς ἑαυτοῦ ἐκκλησίας, ἣν ἐγκατέλιπεν ἄνευ ἐφημερίου, οὔτε τοποτηρητοῦ, οὔτε προμηθείας ἐλαίου καὶ κηροῦ διὰ τὰς ἐορτάς, ὅθεν κινούμενοι ἐξ εὐλαβοῦς συμπαθείας τινὲς τῶν ἐκεῖ Φράγκων, παρεῖχον αὐτῇ ἐξ ἰδίων κατὰ τὰς ἐπισήμους τοῦ ἔτους ἐορτάς· ὁ δὲ δώδεκατον ἦλθεν εἰς διάστασιν πρὸς τὴν σύζυγον τοῦ προξένου τῆς Γαλλίας ἕνεκα ὑπηρετρίας αὐτῆς, ἐξ οὗ προέκυψαν πολλαὶ λογομαχίαι καὶ ἐχθρότητες παραμένουσαι μέχρι τοῦ νῦν»¹. Ἐνεκα δὲ τοῦ σκανδαλώδους αὐτοῦ βίου ὁ Ἰγνατίος ἐξέπεσε τῆς ἐπισκοπῆς αὐτοῦ, ἥς προέστη περὶ τὰ τριάκοντα ἔτη², μεθ' ὃ παρέμεινεν ἐν Σύρῳ, ἔνθα ἀπέθα-

1. (Ἀντωνίου Ἰουστινιανοῦ) *Relatione della visita della chiesa d' Andro l'anno 1700*, (ms. in f°), f° 20v—21r.

2. Ἡ φραγκικὴ ἐπισκοπὴ Ἀνδρου ἐπαύλασε τὸν μόνον ἕνεκα τῆς ἐκτόπου διαγωγῆς τοῦ ἐπισκόπου Ἰγνατίου Ρόσα, ἀλλὰ καὶ διότι δὲν ὑπῆρχον κατολίκοι ἐν τῇ νήσῳ διότι οὗτοι μετέστησαν εἰς τὴν ἑλληνικὴν ἐκκλησίαν, ὅτε οἱ Ἀνδρόιοι ἀπελάττησαν τοὺς Φράγκους ἐπίδρομους. Ὅσον πολλοὶ ἀνέχοντο πείσους ἰηραυτῆς Ροβέρτου, σημειοῦνται ὅτι, κατὰ τοὺς χρόνους τῆς ὁρασεως αὐτοῦ ἐν τῷ Αἰγαίῳ, ἦτοι περὶ τελευτώντα ἑπτακαίδέκατον αἰῶνα, εἶχον μόνον κατολίκου ὑπῆρχον ἐν τῇ νήσῳ, διότι μετὰ τὴν ἀπέλασιν τοῦ τελευταίου Φράγκου ἀναστάτο τῶν Ἀνδρίων κατὰ μικρὸν οὗτοι μετέστησαν εἰς τὴν ἑλληνικὴν ἐκκλησίαν. (*Histoire nouvelle des anciens ducs et autres souverains de l'Archipel*, (Paris, 1698, in 8°), p. 339, καὶ Ἱστορία τῶν ἀρχαίων δουκῶν καὶ τῶν λοιπῶν ἡγεμόνων τοῦ Αἰγαίου πελάγους, μεταφ. Α. Μ. Καράλη, (ἐν Ἑρμοπολεί Σύρου. 1878, εἰς 8ον), σελ. 211). Ὁ δὲ Ἰωσήφ Τουρνεφόρτιος ὅτε ἔτι 1700 ἐπισκέψατο τὴν νήσον Ἀνδρον εὗρεν ἐν αὐτῇ κατολίκους μόνον δύο ἀδελφοὺς Δελλαγραμμάτικα. (J. P. de Tournefort *Relation d'un voyage du Levant*, (Amsterdam, 1718, in 4°), tom. I, p. 134.). Ἐν γράμματι δὲ τῶν ἐν Ἀνδρῶ κατολίκων πρὸς τινὰ ντόν Ραφαὴλ Βερνάζα, κατὰ τοῦ ἐν τῇ νήσῳ βικαρίου αὐτῶν, ἔτι 1763, ὑπογράφουσι μόνον ἑπτὰ ἐκ τοῦ οἴκου Δελλαγραμμάτικα, τὸ γράμμα ἀπόκειται ἐν τῇ ἐν Ρώμῃ βιβλιοθήκῃ Βαλλισελλιανῇ. (Curzio Mazzi *Tre epistolarii nella Vallicelliana di Roma*, ἐν *Rivista delle biblioteche*, (Firenze, 1889, in f°), p. 115.) ἔχει δὲ οὕτω.

Ἐκλαμπρότατε ἀφέντῃ σπῆρ ντόν Ραφαὴλ Βερνάζα.

† Μὲ τὸνα ξευδρομε πο; ἡ ἐκλάμπροτητα σου εἰσταὶ καὶ ἐπιτροπος τοῦ περασμένου μας βικαρίου με αὐτὸ το θαρὸς σίντρεχομε εἰς τὴν καλοσινί σου πάρακαλοντα σε δια τὴν ἀγαπίν του θεοῦ να λάβῃς τὴν μπαρον του μακαριοτάτου να τὴνε δοῖς στα ἴδια του χερὰ ἀνὴνε βολετο καὶ να μας εδοῖς τες πρεπουμενες ἀποκρισεις, δια να μὴν χαῖουμε καὶ ἐμῆς καὶ το ριτο μὰς ἐξαπαντός ἀπο τὴν Ἀνδρο, διο να μι πολιπλασιαζομε γράματα καὶ νὰ μι σε θαρῆνομὲ περισσοτερό σου ἀφίνομεν ἀνικτὴ τη γραφῇ του μακαριοτάτου καὶ ἀποκι θελῖς παρὶ διαβαζόντος στηνε περιλιψὶ ἦσε ὅλα καὶ ἡστη στενοχωρία καὶ κίνδυνο οπου δρίσκουμαστι, μι θαμακτι; ἡ ἐκλάμπροτητα σου πο; ετουκα ὅλα δε μπερνούση ἀπο τα χερὰ του βικαρίου μας ἐπίδῃ καὶ ἀνκαλά καὶ αὐτός καλός

νεν, ἔτει 1710 μηνὸς αὐγούστου ἐκκαιδεκάτῃ, καὶ ἐτάφη ἐν τῷ καθολικῷ τῆς φραγκικῆς ἐπισκοπῆς Σύρας !· ἡ διαθήκη αὐτοῦ ἀπόκειται ἐν κώδικι διαθηκῶν τῶν ἐτῶν 1695—1711 (σελ. 407—411), ἀποκειμένῳ ἐν τῷ γραμματοφυλακίῳ τῆς ἐν Σύρᾳ φραγκικῆς ἐπισκοπῆς.

(Ex ant. chart. ms.).

Ordini fatti in Sira da monsignor Ignatio Rosa nel tempo che era vicario apostolico in detta isola per buon governo e salute di quelle anime.

P. Essendo l'ignoranza vitio molto permicioso in quelli che, o hanno o aspirano alla cura dell'anime, dicendo il sacro concilio Tridentino non admitti excusationem pastoris, si lupus comedit et pastor nescit per ovviar a simil inconveniente, ordiniamo radunarsi ogni sabbato, un' hora avanti li vespero, tutti li preti, diaconi, subdiaconi o chierici a sentir e risponder sopra li casi che noi li leggeremo e proponeremo.

²⁰ Minacciando il giusto Dio ricercar il sangue delle anime dalle mani di quelli che sotto la loro cura, per loro trascuraggine, si sono parse, il che succede massime in quelli che morono senza verun sacramento, per provveder a sì gran disordine ordiniamo, che li rr. parrochi, ogni uno nella sua settimana debba usare diligenza a saper quanti ammalati vi sono nella

ἀνθρώπος νὰ ημεστὲ ἀναπαμὲνὴ ἀνταμά του, ὅμως ἐστόντας παρα πολλὰ πεισμάτομενος ἢ τὴν γνώμιν του διχὸς πάντελός νὰ θελήσι νὰ σὶγκατανεῖδῃ ἢς τες γνώμες μᾶς δὲν εὐχαριστησάμε ἐκ τοῦ λόγου τοῦ παρόκαλουμέν σε λιπὸν οὐκ ἀνταμα ! κατόλκι τις ἄνθρωπος νὰ θελήσι νὰ μᾶς σε βοηθήσις καὶ μὴς σουταζόμε νὰ παρακαλούμεν τὸν θεὸ νὰ σε ευτυχισί σωματικά καὶ πνευματικά καὶ φιλοντάς ταχία σου χερία απομενομέ.

Τὶς ἐκλαμπροτίνα σου.

Ἀνδρὸ 1763 ἀπριλίου 20.

Αντωνις δελαγραματικα	Ταπηνή σου δουλή
ζορζις τελαγραματικα	φράζεσκος του ποτε νικολου ντελαγραματικας
γασπαρις τελαγραματικας	φράζεσκος αντονι τελαγραματικας
φράτζεκός ντελαγραματικα	διμιτρις νικολου τελαγραματικα.

1. (Dal libro dei morti). Fede di morte. Adì 19 agosto 1710. Ho sepolito io p. Piero Marinelli nella chiesa cattedrale di S. Giorgio l'illustrissimo e reverendissimo monsignore d. Ignatio Rosa. (Ex τοῦ γραμματοφυλακίου τῆς ἐν Σύρᾳ φραγκικῆς ἐπισκοπῆς).

diocesi, e darci parte, con procurar confessarli subito, e di quando in quando visitarli si per confortarli e consolarli, come per provederli delli altri sacramenti, facendo bisogno, altrimenti morendo alcuno senza confessione, per incuria del parroco eo ipso sia privato della carica, e sospeso per anni tre.

3° Dolendosi varie e molte persone non trovar copia de confessori per scaricar la propria coscienza, cosa molto lacrimevole, verificandosi di noi, filii petierunt panem et non erat qui frangeret eis. Ordiniamo che li rr. parrochi, a vicenda ogni uno la sua settimana, debbano esporsi nel confessionale ogni domenica e feste comandata, sotto pena a noi arbitraria.

4° E perchè li fedeli, massime figliuoli e figliuole, non restassero senza l'istruzione necessaria per la loro salute, ordiniamo che nel tempo nel quale noi, per nostra indisposizione o altra necessaria occupatione, non potimo continuar et attendere à sì degna opera, debbano li parrochi a vicenda supplir tal nostra mancanza.

5° Essendo che molti del popolo per esser alli bisogni della campagna, e delli loro animali, non possono esser presenti alle dottrine del giorno, per proveder ancor ... alle cose necessarie per la loro salute, ordiniamo che li chierici a vicenda debbano ogni domenica e feste comandate nelle prime messe dell' alba recitar in lingua volgare greca con voce sonora e posata il Pater noster, il Credo, li X comandamenti, li 7 sacramenti e precetti della chiesa, e poi il celebrate con brevità e chiarezza spiegarà articolo per articolo, capo per capo, principiando dal Credo.

6° Essendo accaduto per avanti che per non esser notati subito li battisimi, sposalitii e mortorii si siano trascurati alcuni nomi, ordiniamo che nessuno delli parrochi cavi la cosa prima di notarli nelli proprii libri.

7° Essendo le sacre ceremonie instituite per gloria et honor di Dio, riverenza delli sacri misterii, decoro et ornamento della chiesa, e per edificatione e devo-

tionē delli fedeli, commandiamo et ordiniamo la piena et esatta osservanza delle rubriche del messale, rituale romano ceremoniale episcopale, si nella celebratione della messa, come nell'amministrazione delli sacramenti, e per maggiormente facilitarsi in esse, faremo la lettura et exercitio d'esse ogni mercoledì un'hora dopo pranzo di quindecim in quindecim giorni, che però devono trovarsi tutti.

8° Accio le cose della sacrestia siano ben in ordine e ben custodite, e polite, et i sacristani minori ammaestrati in qualche in devono fare per servizio della chiesa e choro, instituimo per sacristano maggiore il reverendo don Leonardo Privileggio, quale deve invigilare, che li paramenti e vasi sacri siano ben tenuti, la biancaria ben netta, gl' altari mondi et ordinati con li colori competenti, secondo permette la povertà della chiesa et i libri del choro segnati ecc. Ordinando a tutti li chierici obedire puntualmente in tutto quello che ricerca tal sua carica. In quorum fide ecc.

Datum in palatio episcopali Sina die 10 Junii 1684.

Ignatius Rosa episcopus ut supra.

(Ἐξ ἀντιγράφου παλαιοῦ).

Copia

Εμεῖς Ἰγνατζίος ρώζας δια χάρις θεοῦ καὶ τῆς Ἀγείας Καθενδρας Ἀποστολικῆς Ἐπίσκοπος Ἀνδρου καὶ βικάριος Ἀπόστολος τῆς Σίρας.

Ἐστοντας καὶ εὐς μαρχο δακροτξε καὶ βιολετα τοῦ μαρχου μπουρτουλαμιου πασκαλε, ἀγγαλα καὶ οἱ δυό κουμαροῖ καὶ πανδρεμεοῖ επιδι και εσι βιολετα νά εβαφτισες τὸ πεδὶ του και νά εισε καὶ προτὴ ἀξαδελφη τῆς γεινεκας του ἰδίου μαρχοῦ, μὲ γνομη καὶ πίσμα διαβολικο αρνωντας τα ὡσα εταξετεν ειστο βαπτισμα σας καὶ καταφρονωντας καὶ μην ψιφωντας τοὺς θεικους καὶ ἐκκλησιαστικους ὁρίσμιους καὶ ταῖς φοβερές τῶν πεδες νά κοντινουαγετεν καὶ νά στέκεστεν στην κακην σάς γνομήν καὶ πρᾶξην μὲ σκανδαλο μεγαλο καὶ κάκο ξομπλι εἰς ὅλο το νισι, καὶ καλα και να σας ἐκραξαμεν καὶ νά σας ερμίνεψαμεν πολες βολες καὶ νά μας εταξετεν νά λιψετεν καὶ να αφισετεν νετιο

κοιμα μ' ὅλλα τούτα ὥσαν σκιλοὶ ἐγίρισεν παλι στὰ ἡδιὰ σας
 ξερατια θέλωντας εἰς βιολετα καλῖα νὰ εἰσε μὲ τον καφκο
 παρὰ μὲ τον νομιμόν σου ἀνδρα καὶ εἰς μαρκο κρατόντας τὸ
 ἀνδροῖνο χορισμένο διὰ την κακὴν σου καὶ διαβολικὴν σου ωρε-
 ξην. Ἐμεῖς διὰ νὰ ἀκολουθίσωμεν τοὺς θεικοὺς καὶ ἀποστολι-
 κούς ὁρισμοὺς ὁπὸν μας περιορίζουν: Si manus tua, vel per
 tuus scandalizatte abscinte eum et proice abste, καὶ
 ὁ ἀποστολὸς auferte malum ex vobis καὶ παλι, si is qui
 frater nominatur, est fornicator aut avarus etc: cum
 eiusmodi nec cibum sumere. καὶ ὁ ἁγίος Ἰωαννῆς, nolite
 recipere eum in domum, nec ave ei dixeritis: ἀκολου-
 θώντας τὸ λίπον τοὺς ἀνοθεν ὁρισμοὺς χωρίζομεν καὶ κοβγομεν
 μὲ τὸ φοβερο σπαθὶ του ἀφορισμοῦ ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν τὰ σα-
 πιμενα μελοῖ ὁποῦ δὲν δεχονται: μὶδε ἔχουν γιαντρία διὰ νὰ
 μὴν χαλασοῦν τὰ ἐπιλιπα μελοῖ τοῦ χριστοῦ: τὸ λιπον διατι
 ἐκαταφρονέσεται ταις ἐρμινῆς μας, διατι σὰς ἐκραξάμεν ὅχι
 τρὺς ἀμὴ περισωτερες φορες εἰσὶν μετάνη καὶ δὲν ἐμφανίσεται,
 διατι δὲν λογιαζεται μὶδε μετανῶνται τὸ σφάλμα σας, ἀμὴ στε-
 κεστε καὶ κοινινοῦσεται μὲ διαβολικὸ πῖσμα εἰσὶν ἀμαρτίαν
 δια ταφτο κραζόντας τὸ ὠνόμα του ἀληθινοῦ θεοῦ πατρός ἡοῦ
 καὶ ἁγίου πνεύματος, πετροῦ καὶ παβλου καὶ παντων των ἁγιῶν
 μὲ τὴν ἐξουσίαν ὁποῦ ὁ θεὸς μας ἐδοκεν νὰ δεινωμεν καὶ νὰ
 λιοῦμεν σας διοχνῶμεν καὶ ἐβγαζῶμεν ἀπὸ τὴν κοινονίαν τοῦ
 αἵματος καὶ σώματος του χριστοῦ, ἀπὸ τὴν σιντροφίαν τῶν πί-
 στῶν χριστιανῶν καὶ ἀπὸ τῆς πορτες καὶ θίρες των ἐκκλησιῶν τοῦ
 ουρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ἀφορίζοντας σας καὶ διὰλαλώντας σὰς
 διὰ ἀφορισμένους καὶ καταραμένους ἀποφασίζοντας σὰς μὲ τὸν
 διαβολὸν καὶ μὲ τοὺς ἀγγελους τοῦ καὶ μὲ ολους τοὺς κολασμένους
 στὴν παντοτινὴν κολασὴν ὥστε νὰ καμετεν τελῆαν καὶ σοστην
 μετάνηαν καὶ νὰ δοσετεν ἄλλο τοσὸ καλο ἔξομπλι ὥσάν σκαν-
 ταλλο ἐδοκεται, καὶ ὁποιος σας μιλιση ἢ σὰς χερετιση νὰ εἶναι
 καὶ ἐκινος ἀφορισμένος καὶ νὰ μὴν ἐμπορη κανεῖς νὰ σας συν-
 χορέση ἀπὸ τὸν ἀνοθεν ἀφορισμον μονο ἑμεῖς ἢ μὲ ὁρδινηα
 ἐδικη μας διὰ γραφον, ἐδοθη στὸ παλάτι μας ἐπισκ⁰ τῆς Σί-
 ρας ἀπριλίου. 8. εἰστα 1685.

Ἰγνατιος ροζας ἐπισκοπος ὡς ἀνοθεν. πρε ἰω: ξανθάκης καντζιλιέρης¹.

1. Ἐδημοσιεύθη ἐν Πατρὶδος ἡμερίδος πολιτικῆς καὶ ἐμπορικῆς. (ἐν Ἑρμούπο-
 λει, τὴν 13 μαρτίου τοῦ ἔτους 1904, εἰς φύλλ. ἔτει ΑΘ'. ἀριθ. 1982.

(Ἐξ ἀντιγράφου παλαιοῦ).

† Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ, πατρὸς καὶ υἱοῦ καὶ ἁγίου πνεύματος.

Γνωρίζοντας τὴν μεγάλην εὐλάβιαν καὶ εὐλάβησαν ὁποῦ ἔχετε διαμέσου τῆς ἀγῆας καθέδρας καὶ τῶν ἁγιότατων πάπιδων καὶ ὁλλωνῶν τῶν αποφασιῶν τῶνε, εσεῖς ὅλλοι τόσον φράγγοι ὅσον καὶ ρομέοι εὐρισκόμενοι ἀποκατοθιὸ εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ ἁγιότατου πάπα ; δια τοῦτο καὶ ὁ ἁγιότατος σὰς κράτῃ πῶς ἴστε τὸ νισί του. Ἐμεῖς τὸ λοιπὸν οἱ φτοχοὶ πατέρες καποντζήνοι εὐρίσκομενοι ἐδὸ κοντὰ ἐξήντα χρόνοι, καὶ ὁποῦ πάντα ἐκάμαμεν καὶ καμνομεν ὅλον μας τὸ ἐμπορετὸν νὰ σὰς κυβερνοῦμεν καὶ νὰ σὰς δειχνῶμεν τὴν σιράταν τῆς σοτηρίας σας, καὶ νὰ φέρομεν ταῖς ψυχαῖς σας εἰς τὸν οὐρανόν ; διαταζωντάς σας πάντα τὴν σοστήν καὶ ἀγῆαν διδασκαλίαν, ἔχοντάς σας μέσα εἰς τὴν καρδιάν μας διὰ τὴν ζεστήν ἀγάπην ὁποῦ σὰς φέρομεν, καὶ διὰ τὴν πνευματικὴν καὶ σωματικὴν βοήθειαν ὁποῦ εἴμεσταν κρατιμένοι νὰ σὰς δῆνομεν πάσα μέρα, τόρα βλέπομεν πῶς εἴμεσταν πειρασμένοι πολλὰ ἀπὸ εἰς τὰ πριβιλλέγγια μας καὶ εἰς ταῖς ξεχορισταῖς ὁρδηνιαῖς καὶ ἐξουσιαῖς ὅπου μᾶς ἐδόθηκασι ἀπὸ τῆς ρόμης ; ἀπὸ τὸν ἐλαμπρότατον ἀφέντην ἱγνάτιον ρόζα ἐπίσκοπον τῆς ἀνδρῶν administratore τῆς σύρας ὁ ὁπιοσ δὲν θέλῃ καθόλου νὰ ἐγνορίσῃ ταῖς ὁρδηνιαῖς καὶ ὁρισμοῦς τοῦ ἁγιοτατοῦ μας πάπα Ἰνokenτίου ἐνδέκατου, ὁ ὁπιοσ ἁγιότατος μας ὀρίζει νὰ διαταζομεν νὰ κάμνομεν διδασκαλίαις καὶ νὰ ἐξομολογοῦμεν, νὰ κάμνομεν σχολιὸ καὶ νὰ πάμεν νὰ βλέπομεν τοὺς ἄρροστοὺς σας καὶ νὰ σὰς σηντροέχομεν εἰς ὅλλα σας ταμπιζόνια τόσον πνευματικὰ ὅσον καὶ σωματικὰ ; καὶ ὁ λεγόμενος ἀνοθεν ἀφέντις ἐπίσκοπος ρόζας μᾶς δυσκολευγῇ καὶ κάμνει τὴν ἐκκλησίαν μας interdetta, ἀφωρίζοντας μας, δυσκολεύωντάς μας νὰ μὴν διατάζωμεν νὸ μὴν ξαγορεύομεν, καὶ νὰ μὴν καμνόμεν διδασκαλίαν μιδε τὸ σχολιὸ, ἀφορίζοντας τὸν λαὸν ὁπιοσ ἔλθῃ σὴν ἐκκλησίαν μας, καὶ ὁπιοσ ξαγορέψῃ στοῦ λόγου μας καὶ ὁπιοσ ἀκούγῃ ταῖς διαταξαῖς μας, ἀφορίζοντας ἀκόμι καὶ τοὺς γονιοὺς ὁποῦ στίλουνσι τὰ πεδιά τὸνε στὸ σχολιὸ ; ἔμεῖς ὁποῦ ἐχομεν χαρὰν νὰ σὰς μαθένομεν ἔστοντάς καὶ νὰ εἴμεσταν κρατιμένοι κατὰ ταῖς ὁρδηνιαῖς τοῦ ἁγιοτατοῦ μας πατέρα πάπα Ἰνokenτίου ἐνδέκατου, καὶ τῆς ἀγῆας κογγρεγατζιόνες νὰ σὰς δίζομεν τὸ δικαίωμα, νὰ μὴν σὰς

αφίσομεν νὰ συνήχησετε ταῖς συνηδησαῖς σας ἀπὸ ἐνκεραῖς δυσκολίαις, καὶ ἀπὸ δύσκολαις ἀμφιβολίαις εἰς τὴν στράταν τῆς σωτηρίας σας· ἀφόντις ἐκάμαμεν ὅτι ἐμποροῦμεν νὰ γιγέρωμεν τὴν ἀγάπην ἀπο τὸν ἀνοθεν ἀφεντι ἐπισκοπον ὡς καθῶς το ἡξευρετε ὅλλοι μὲ ταῖς ἀφορμαῖς καὶ μὲ ταῖς περιστάσαις, τόρα βλέπωντας τὴν ἀδικὴν του σκληρότητα νὰ μὴν παύγῃ μάλιστα πλέω μὲ περισσοτερον θυμὸν παρὰ ποτὲ· εἴμεστέν τὸ λοιπὸν κρατιμένοι νὰ σὰς δείξωμεν ὅτι τὰ καμοματά του εἶναι ὀλότελα ἀδίκᾳ· ἔσιοντας καὶ νὰ εἶναι ἐναντίον εἰς ταῖς ὁρδινιαῖς του ἀγιότατου καὶ εἰς τὰ δεκρέτα τῶν ἀγιότατων πάπιδων, τῆς ἀγῆας κογγεργατζιόνες καὶ τῶν ἀφεντάδων μας τῶν γαρδηνά-λέων· λέγωντας.

Πρότον πῶς δὲν ἡμπορῇ νὰ σας ἐμποδίσι νὰ μὴν ἔρχεστε εἰς τὴν λειτουργίαν εἰς τὴν ἐκκλησίαν μας διατι ἀν σὰς ἐμποδίξῃ, ἐκῆνος ὁ ἀφορισμὸς ὁποῦ βάνει δὲν παρτὴ ἀπάνο σας μόνον πεφτὴ ἀπάνο εἰς ἐκῆνον ὁπου τὸν βάνῃ, καθῶς τὸ βεβεώνει εἰς τὴν ἀποφασὴν του ὁ ἀγιότατος πάπας λεῶνες δέκατος δοσιμένη εἰς ταῖς 3 τοῦ δεκεμβριου εἰς τὰ 1548 ἡ ὁπια ἀρχίζῃ με τοῦτα τὰ λόγια *Interleximus quosdam et c.* καὶ ὁ ἀγιότατος πάπας πῖος πέμπτος λέγει· *Et si mendicantium et c.* καὶ ὁ ἀγιότατος κλεμεντες ὄγδοος εἰς τὴν ἀποφασὴν του ἀρχίζοντας λέγει *Presenti et c.*

Δεύτερον σὰς λέγομεν νὰ ἡξευρετε πῶς εἰστε εὐγαλμένοι ἀπὸ ταῖς πέδεψαις τῶν ἐπισκόπων ὄνταν εὐρίσκεστε στὴν ἐκκλησίαν μας, καὶ γριχάτε τὸν λόγον τοῦ θεοῦ λειτουργάστε ἀκοῦωνιάς ταῖς θεϊκαῖς προσευχαῖς ὡς καθῶς το βεβεώνει ὁ ἀγιότατος κλεμεντες ὄγδοος με τοῦτα τὰ λόγια *utque parchos et c.* ὁ ἀγιότατος κλεμεντες τέταρτος λέγει *Inibuit distilte et c.* καὶ ὁ ἀγιότατος πῖος πέμπτος λέγει εἰς τὴν ἀποφασὴν του *Et si mendicantium et c.*

Τρίτον ὅτι ὁ ἐπίσκοπος τῆς ἀνδρου ὁ *administratores* σὰς δια νὰ εἰπῇ πῶς ἡ ἐξαγορηὰ ὁποῦ κάμομεν ἔμεις οἱ πατέρες καπουτζήνοι μισιονάρι ἀποστόλικοι δὲν ἀξίζῃ καὶ δὲν οφελὰ τίποτις καὶ νὰ κάμῃ νὰ ξαναξυγορευτοῦσι καπῖες ψυχαῖς, εἶναι ἀφορισμένος ἀτόστου ἀπο μεγάλον ἀφορισμὸν ὁσάν νὰ εἶναι καὶ αἰρετικὸς ὡς καθῶς λέγει ἡ βούλα ἀρχεῖζοντας ἔτξῃ *Vas electionis et c.* καὶ ὡς καθῶς λέγει ἡ σήνδοκος λατερανέση εἰς τὸν κερὸν τοῦ ἀγιότατου πάπα λεῶνε δέκατου *Omniis u-*

triusque sexus et c. καὶ ὁ μπονιφάτζιος ογδοὺς το λέγει καὶ ὁ κλεμέντες τέταρτος καὶ σίκτος τέταρτος καὶ ὁ κλεμέτες ὄγδοος et c.

Τέταρτον αποφασιστικὴν τῶν επισκόπων νὰ μὴν πειραζουσι τοὺς πατέρας ἀπάνο εἰς τὰ περιβλέγγια τῶνε ἀποκάτο εἰς μεγάλλαις θεδέψαις καὶ ἀφορισμοὺς ἀπὸ τὸν αγιότατον Ονόριον τρίτον μὲ τούτα τὰ λόγια Nolentes igitur et c. ὁ σίκτος τέταρτος ἀρχεῖζοντας λέγει Regimini et c. καὶ ὁ αγιότατος Νικόλαος τέταρτος ἀρχίζει Et si cunctorum et c. ἀκόμῃ ὁ σίκτος τέταρτος ἀρχίζει Predictorum et c. καὶ ὁ αγιότατος λεόνες δέκατος λέγει βεβεώνοντας ὅλλαις ταῖς βουύλλαις εἰς μίαν βούλλαν ὁ ὁπιος ἀρχίτι ἐτίζει Exponi nobis et c.

Πέμπτον εἶναι αποφασισμενον εἰς τὸν ἀφέντην ἐπίσκοπον ἀνδρου καὶ administratore τῆς σύρας νὰ μὴν ἀφορίσι τὴν ἐκκλησίαν τοῦ αγίου ἰωάννου ὡς καθὼς λέγει ὁ αγιότατος πάπας Αναστάσιος τέταρτος καὶ Ἀλέξανδρος τρίτος καὶ τέταρτος καὶ Οὐρμπάνος τρίτος, καὶ ὁ κλεμέντες τρίτος καὶ τέταρτος μὲ τούτα τὰ λόγια Nuli episcopo et c.

Ἐκτον μὴν ἀμφιβάλει κανεῖς ἀπὸ σὰς πῶς ὁποῖος καὶ ἂν ἴναι ὁποῦ νὰ βάλλῃ χαίρη ἀπάνο εἰς κανέναν παπὰν εἶναι ἀφορισμένος καὶ ἀτόστου πέφτη· δια τούτο σὰς λεγομεν ἀπὸ τὸ μέρος τῆς ρόμης ὡσὰν πεδιά της ἐμπιστεμένα καὶ ἀπὸ τὸ μέρος τῶν δεκρέτων τῶν αγιότατων πάπιδων· πῶς ὁ ἐκλαμπρότατος ἀφέντης ἐπίσκοπος ἀνδρου καὶ administratores τῆς συρας Ἰγνάτιος ρόζας ἔπεσεν ἀπατός του εἰς τὴν irregularita ἤγουν εἰς τὴν καθερέσῃν καὶ ἄργιταν τῆς ἐκκλησίας του καὶ εἰς σὲ μεγάλον ἀφορισμὸν ὁποῦ δεν ἤμπορῇ νὰ του σὴνχορέσι κανεῖς παρὰ ὁ αγιότατος πάπας ἡ πουργι ἐκίνοι ὁποῦ εχουσι τὴν ἐξουσίαν του immediate κάμνωντας ἐνάντιον εἰς ταῖς σήνοδαις εἰς τὰ δεκρετα τῶν αγιότατων πάπιδων, καὶ εἰς ταῖς ὀρδηνιαῖς τοῦ αγιοτατοῦ μας πατέρα πάπα Ἰνοκέντιου ἐνδεκατου ὁποῦ σημέρον εὐρίσκετε εἰς τὸν θρόνον τοῦ αγίου πέτρου, καὶ δια νὰ δαρθῇ ὁ πάτερ μαρτζιάλες διατακτῆς καπουτζήνος μισιονάριος ἀποστόλικος σουπεριορες τῆς μισιόνες τῆς σύρας, ἀπο τοὺς τζάφους του· καὶ ἀκόμῃ δια νὰ δῆρι ἀτός του μὲ τὸ χαίρην του τὸν πάτερ λορέντζο διατακτῆ καπουτζήνο μισιονάριο ἀποστόλικο σουπεριόρε, τῆς σύρας; καὶ δια νὰ δῆρι καὶ τὸν πάτερ χειρουβήνο διατακτῆ καπουτζήνο μισιονάριο ἀποστόλικο ὁποῦ τὸν ικάμεν ὀστὸν θάνατον λαμβάνοντας τὸν πολλὰ ἀτός του

καὶ μὲ τοὺς ζαγούς του στὸ κεφάλῃ χηνοντας του πολὺ αἷμα,
εἰς τόσον κανέναν ἀπὸ την σύρα δὲν ἰνε κρατιμένος νὰ τοῦ κάμη
υπακοὴν ἐπιδι καὶ νὰ εἶναι ἀνυπάκουος τοῦ ἀγιότατου καὶ
σισματικὸς λέγωντας πῶς εἶναι πάπας τῆς συρας· καὶ διαβεβεό-
σῃν των ἀνοθεν ἐκάμαμεν τὸ παρόν.

(ὀπιοθεν). *Ecrit portant plainte contre m^{gr} Rosa évê-
que d'Andros et coadjuteur de l'évêché de Syra et a-
dressé aux habitans de l'isle de Syra.*

(Ex ant. chart. ms.).

Copia

Illustrissimo e reverendissimo monsignor come
fratello.

Per troppo sono note a questa Sacra Congregatione:
le confusioni dell'isola di Sira, et ad effetto, che non
si aumentino a produrre maggiori scandali, et incomve-
nienti più gravi, hanno giudicato necessario questi
eminentissimi miei signori di toglierne l'occasione
con..... a v.s. come in vigore delle patenti se l'in-
carica strettamente di portarsi subito alla sua chiesa
d'Andro et di non partire dalla medesima senza es-
presso e nuovo ordine di questa Sacra Congregatione,
alla quale dovrà pur..... render distinta informatione
sopra li capi esposti contra di lei e delle severe com-
municationi sin sotto li 7 ottobre scorso; posso offerirle
haver campo di giustificatione;..... pero v.s. d'ese-
guire questo se le impone caminando in Andro con la
prudenza e cautela dovuta al grado di pastore, il
qual'è tenuto sopra tutte le cose di tenersi lontano
anco da ogni sospetto di pericolo onde possa venire
presto il rispetto alla sua dignità e Iddio Signore la
propria.

Roma 17 febbrajo 1687.

Di v.s. come fratello
P. cardinal Altieri prefetto
ed'arcivescovo di Seleucia segretario.

Tratta dell'autentico registrata nel 10 receptorum della cancelleria apostolica di Tine.

Demetrio Flesconi coadjutore episcopale.

(ὑποθεν) Copia della lettera scritta dalla Sacra Congregatione de Propaganda al monsignor Rosa vescovo di Andro. ¹

(Ex ant. chart. ms.).

Copia dal libro de' mandati tenuto nella cancellaria dell'illustrissimo et eccellentissimo Antonio Zeno capitano generale.

Noi Antonio Zeno per la serenissima repubblica di Venetia capitano generale.

Dolendosi gravemente il reverendissimo monsignor Ignatio Rosa vescovo d'Andro di voi primati et vecchiardi della stessa isola, d'haverli levato le proprie case episcopali con darle alli pp. cappuccini, concorrendo et alla mutatione della fabbrica di dette case per accommodo d'essi padri, et della vostra ingerenza nel suo governo spirituale et temporale, assumendo noi l'autorità di chiamar altri ministri a suo pregiudicio, et dannificar li suoi stabili, maltrattar la sua gente, minacciarli la propria libertà ecc. Si come della vostra contumacia et poca riverenza che havete mostrato al decreto del principe B. M. et altri mandati rilasciatili dalli nostri antecessori capitani generali, renitendo sino al presente ubbidirli humilmente, ci supplico della rilassatione del presente mio supremo mandato col vigor del quale commettemo et ordiniamo in forma risoluta a voi primati et vecchiardi et altri dell'isola d'Andro di dover restituir le suddette case al soprannominato vescovo, et di non concorrer in verum modo alla novità d'esse, nè ingerirvi in alcun modo nel suo

1. Το γράμμα είναι λίαν δυσανάγνωστον, οὗ ἕνεκα καὶ τὰ ἐν τῷ ἀντιγράφῳ γράμματα.

governo spirituale et temporale, lasciando intatti, et senza molestia le sue genti, li suoi stabili et mobili, maggiormente la sua persona, che possa star et dimorar sicura in detta sua diocesi, et eseguir pontualmente il suddetto decreto del principe, et supremi mandati già accennati delli nostri antecessori papiani generali; che altrimente contravvenendo et renitendo dalla dovuta total ubbidienza et riverenza a quanto vi vien imposto, oltre le pene contenute nelli sopranominati decreto et mandato nelle quali sarete incorso senza altra dichiarazione, sarà condannato cadauno di voi cinque cento reali applicati all'hospitale delli ammalati di questa armata, oltre altre pene afflittive etiam di galera, et della vita al nostro arbitrio, et pretendendo ragione comparirete et sarete intesi. In quorum ecc.

Di galera capitania entro il porto di Scio

20 ottobre 1694 s. n.

Muise Paulini coadiutore in cancellaria di s. e.

(Codex decretorum 1695).

(Ex τοῦ γραμματοφυλακίου τῆς ἐν Σκίο φεγγικῆς ἐπισκοπῆς).

Coppia.

Confessiamo ed attestiamo noi infrascritti pp. capucini ovunque la nostra presente scrittura si presentasse qualmente monsignore Ignatio Rosa vescovo di Andro ricevuti li ordini, vista le deliberationi e determinationi della sacra congregazione della propaganda fede che li commetteva et ogligava alla restituzione del nostro hospitio e giardino in Andro che esso monsignore manteneva dalli suoi antecessori, esso monsignore con pronta e riverente obedienga e rassegnazione alli supremi ordini dell'eminenze loro, ci ha ceduto restituito e rilasciato tutto, hospizio e giardino con tutte le loro convencenze e pertinenze, lasciandoci in pacifico possesso d'essi da dodici anni

in qua, ne mai doppo ha preteso altro, ne ci ha in niente d'essi molestato ne turbato, e perche detto monsignor viene accusato a nostro nome da qualche suo nemico d'usurfratore del detto hospicio e giardino, e di aver batutto gravemente usque ad efusionem sanguinis li pp. Scordilo e Merciale capucini dimoranti in Sira. Confessiamo esser tutto cio pure calunie e falsite, ne mai noi habbiamo havuto dato tali accuse contro detto monsignor, sicome mai abbiamo havuto in tutte queste nostre missioni, patre Scordilo capucino. cosi attestiamo, in fede di tutto cio ci sottoscriviamo e roboriamo cosi il nostro sigillo.
(l.s.) Data in Sira ali 10 genaro 1709.

Fra Policarpo d'Abbevilla capucino custode delle missioni di Grecia.

Fra Giacinto d'Amiens capucino superiore di queste missione di Sira.

Fra Pietro d'Amiens capucino missionario apostolico.

Fra Theodosio da Calais capucino missionario apostolico.

Io infrascritto cancelier ho reggistrato la sopradetta fede dal originale de verbo ad verbum e percio mi sottoscrivo.

Giorgio Brindesi sacerdote
cancelier vescovile ¹.

1. Τὸ ἀντίγραφον, ἐκ τοῦ γραμματοφυλακίου τῆς ἐν Σύρῳ φραγκικῆς ἐπισκοπῆς, ἐδόθη μοι παρὰ τοῦ ἐλλογιμοῦ αἰδεσίμου δὸν Ἰωάννου Μαραγκοῦ ἐφημερίου ἐν τῷ καθολικῷ τοῦ ἁγίου Γεωργίου.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

007000051008

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Μηλιγγοὶ καὶ Ἐξερίται Σλάβοι ἐν Πελοποννήσῳ	Δρ.	5.—
Ἡ μητρόπολις Ζαργάτας καὶ αἱ ἐν Μάνη ἐπισκοπαὶ	»	10.—
Σημειώματα ἐκ τοῦ βιβλίου τῶν ἐν Νάξῳ καπουκίνων	»	25.—
Ἀρχιεπίσκοποι Σαντορίνης, Παναγία τῆς Γωνιάς τὸ καθολικὸν τῆς ἐν Θήρᾳ ἐπισκοπῆς.....	»	15.—
Παυλάκις Κριτόποπουλος	»	10.—
Παραλειπόμενα ἐκ τοῦ οἴκου Ζυγομαλᾶ. Ἐπροστί- τευσαν οἱ πάπαι τοὺς Ἑλλήνας; καὶ τὰ Ἑλ- ληνικὰ γράμματα.....	»	10.—
Μεθόδιος, Παρθένιος, Διονύσιος οἰκουμενικοὶ πα- τριάρχαι 1666—1667	»	10.—
Μαντροκάθισμα, βουδόμαντρα, θεμωγιά, μιᾶτο (ἐκ τοῦ γεωργικοῦ καὶ ποιμενικοῦ βίου τῶν Συρίων)	»	5.—
Οἱ τελευταῖοι Φράγκοι δοῦκες τοῦ Αἰγαίου Πελά- γους 1438—1565. Ἰωσήφ Νάκης Ἰουδαῖος δοῦξ τοῦ Αἰγαίου πελάγους 1567—1570. Τὸ σαντζάκ τῶν νήσων Νάξου, Ἄνδρου, Πάρου, Σαντορίνης, Μήλου, Σύρας	»	25.—
Σύστασις τοῦ κοινοῦ τῶν Μυκονίων.....	»	25.—
Ἰγνάτιος Ρόσας ὁ τελευταῖος Φράγκος ἐπίσκοπος Ἄνδρου 1670—1710	»	8.—

Δρ. 15
 /